

رئیس - آقای دست‌غیب (اجازه)

حاج سید محمد باقر دست‌غیب - اولاً آقای آقا سید یعقوب فرمودند من اینقدر شقی نیستم که در کتب این مسئله مربوط به تفاوت نیست بلکه مربوط به عقیده است اما در هفته سابق خودشان جواب خودشان را دادند و فرمودند ما اولا بیست و پنج هزار تومان و هکتار را تصویب می‌کنیم آنوقت برای این لایحه جزئی که برای اشخاص مستحق منظور شده و کمیسیون تمام لحاظ را در نظر گرفته اینقدر اشکال می‌کنیم بنده نصوص فقره مستمسک نمی‌شوم زیرا شاید آقایان بفرمایند مگر ما مجبوریم برای هر نفری که تصویب می‌کنیم کمیسیون نام‌جها و لحاظ را در نظر گرفته و باید در نظر داشته‌اند ان مدارک این لایحه را تصویب کرده است مثلاً شاید از نظر اینده پدرشان به دولت ملک خدمت کرده و حالا اولادش فقیر بی بضاعت است این را تصویب کرده است در حال بدون مدرک کمیسیون تصویب کرده است گذشته از همه اینها وقت مجلس خیلی زیادتر از اینها قیمت دارد در موافقت و مخالفت یک چیز جزئی صرف نموده باید در مدارک در با اختصار نوشته بود و باید قبول کرد ولی بعقیده بنده اگر قبول شود هم مطابق نظر کمیسیون بوده و هم در این آخر عمری مجلس اسباب برضا و خشنود ساختن را فراهم کرده است

(گفتند مذاکرات کافی است)

رئیس - آقای آقا سید فاضل (اجازه)

آقا سید فاضل - چون یک‌کده است تصور می‌کنم باید یک‌کده گرفته شود لذا قضایای که ماده تجزیه شود باید بطور (سه) در حضرات اول که در آنه منوچهر میرزا هستند که قسمت و معتمد الملک هم بلی وسید لکشی یک قسمت شود

رئیس - قسمت می‌کنیم رأی گرفته بود سه نفر حضرات سوان افغانی که تصویب کنند قیام فرمایند

(جمع کثیری برخاستند)

رئیس - تصویب شد رأی گرفته میشود حقوق آقای معتمد الملک بمبلغ ۵۲۳ تومان

سهم السلطان - آقای معتمد الملک اعضاء وزارت خارجه بودند و در آنجا سمت می‌نمودند و حقوقشان از قرار تومانی برابر پرداخته میشود و حالا پیشنهاد شده است تومانی تومانی داده شود

رئیس - آقایانی که قسمت را تصویب کنند قیام فرمایند

(عده قلبی قیام نمودند)

رئیس - در شد رأی می‌گیریم بحقوق سید حسن لکشی بمبلغ پانصد و چهل و سه تومان و هفت قران آقایانی که تصویب میکنند

قیام فرمایند

(عده قلبی قیام نمودند)

رئیس - در شد

(جمع کثیری برخاستند)

رئیس - منشی دست‌راست بنده می‌گوید سی و سه نفر رأی داده‌اند

(بعضی گفتند تجدید رأی بشود)

رئیس - مجدداً رأی می‌گیریم راجع بحقوق آقا سید حسن لکشی - آقایانی که تصویب می‌نمایند قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - از این مبلغی که در راپرت نوشته شده پانصد و بیست و سه تومان پنجقران و ششصد دینار کسری شود حال رأی می‌گیریم باین دو قسمتی که تصویب شده است باورقه آقایانی که تصویب می‌فرمایند ورقه سفید والا ورقه کبود خواهند داد

(اخذ و استخراج آراء بعمل آمده نتیجه بطریق ذیل حاصل گردید)

ورقه سفید ۴۳

رئیس - عده حضار ۷۰ نفر با کثرت چهل و سه رأی تصویب شد - راپرت کمیسیون خارجه قرائت می‌شود

(شرح ذیل قرائت شد)

کمیسیون خارجه لایحه ۱۳۱۱۰ دولت را دایر بر اینکه مسیوریو معلم حقوق که استخدام او از طرف مجلس شورایملی تصویب شده بود استعفا داده و مجلس مشارالیه مسیولان استخدام خواهد شد تحت شور فرارزاده ماده واحده ذیل را پیشنهاد مجلس می‌نماید : ماده واحده - دولت مجاز است که بعرض مسیوریو معلم حقوق مسیولان را باین سمت بهمان شرایطی که از طرف مجلس شورای ملی برای مسیور یو تصویب شده است استخدام فرمایند

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله

(اجازه)

حاج شیخ اسدالله - ملیت این - استخدام را کمیسیون خارجه تصویب کرده است لکن از نقطه نظر حقوق باید کمیسیون بودجه هم حقوق او را تصدیق بنماید

حاج نصیر السلطنه - اگر آقای حاج شیخ اسدالله بموضوع مسئله عطف توجهی بفرمایند تصدیق خواهد فرمود که این مسئله تازه نیست تا محتاج باشد که کمیسیون بودجه حقوق او را تصدیق کند بلکه سابق بر این از طرف دولت پیشنهادی شد که دو نفر معلم برای مدرسه حقوق استخدام نمایند کمیسیون بودجه و کمیسیون خارجه هم تصدیق کرد و راپرت آن هم بمجلس آمده تصویب شد منتهی حالا بلی از آنها استعفا داده است و این راپرت بمجلس آمده است که بجای او مسیولان را استخدام نمایند که حقوقش همان اندازه و ملیتش هم همان است کمیسیون خارجه تصدیق کرده است بنابراین این

فرمایند تا بیکه می‌فرمایند از نقطه نظر اشکال - تراشی است

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - اگر بکنفر خودش بخواهد بمارحم نماید ما بخودمان رحم نمی‌کنیم در آن موقع که پیشنهادی راجع به استخدام دو نفر معلم برای مدرسه حقوق شد اولی که دولت اقامه کرد مارا قانع نمود برای اینکه نظیر این معلمین ماجوانهائی داریم که تحصیل کرده‌اند و از عهده تدریس هم برمی‌آیند و بر راتب هم بیشتر برای ایرانی دلسوزی میکنند و اگر نصف حقوق بیکه به معلمین اروپائی میدهند باین اشخاص بدهند اینها قبول میکنند و بعلاوه تشریح هم میشوند این عریض را بنده آنروز هم عرض کردم اما فایده بخشید ولی حالا خدا خواسته است که خود این مرد استعفا بدهد او هم استعفا داده و از بین رفته است حالاً ما کمیسیون عزم هستیم یک نفر دیگر را بجای او استخدام کنیم بنده خیلی متشکر هستم از آن مسیوبیکه خودش استعفا داده است بر مالازم است که جوانهای تحصیل کرده ایرانی را نشویق کنیم

حاج نصیر السلطنه - بنده حقیقتاً خیلی متأسف هستم از اینکه آقای آقا سید یعقوب می‌فرمایند موضوع از بین رفته است - خیر از میان نرفته است

شما برای اینکه بخواهید معلمین خوب داشته باشید باید این قبیل اشخاص را بیاورید تا آنها جوانهای شما را تربیت کنند والا اگر حضرت مستطاب عالی توی خانه تان بنشینید و آرزو بنمائید که جوانهای تربیت شده پیدا کنید ممکن نمیشود

ناچار باید این قبیل اشخاص را استخدام کنید تا جوانهای شما تربیت شوند

رئیس - اظهارات آقای آقا سید یعقوب از موضوع خارج بود زیرا حرف بر سر این نیست که معلم لازم داریم یا نداریم برای اینکه سابقاً رأی داده‌ایم که معلم لازم است ولی موضوع بر سر معاوضه است که این شخص یا یکی دیگر استخدام شود - آقای

جلیل الملک (اجازه)

جلیل الملک - موافقم

رئیس - آقای آقا سید فاضل

(اجازه)

آقا سید فاضل - بنده عرض میکنم که مجلس سابقاً رأی با استخدام دو نفر معلم برای مدرسه حقوق داده و استخدام کردند ولی حالا یکی از آنها استعفا داده است و بجای او میخواهند دیگری را استخدام کنند و هیچ اشکالی ندارد و بعد از آنکه ما قائل شدیم مدرسه عالی داشته باشیم باید معلم استخدام کنیم ابتدا اشکالی نیست و بنده هم موافقم

(جمع کثیری برخاستند)

رئیس - رأی می‌گیریم بر اثرت کمیسیون خارجه که تصدیق کرده است مسیولان در

عرض مسیوریو و استخدام شود آقایانی که تصویب می‌نمایند قیام فرمایند (اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد - چند دقیقه تنفس میشود

(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و دیگر تشکیل نگردید)

رئیس و مجلس - مؤتمن الملک جلسه ۲۹

صورت مشروح مجلس

یوم سه شنبه ۲۹ جوزا

۱۳۰۲ برابر چهارم شهر

ذی قعدة ۱۳۴۱

(مجلس یکساعت قبل از غروب

بریاست آقای مؤتمن الملک

تشکیل گردید)

صورت مجلس یوم یکشنبه ۲۷

جوزا را آقای امیر ناصر

قرائت نمودند

رئیس - آقای شیخ الاسلام اصفهانی

(اجازه)

شیخ الاسلام - بنده بعد از صورت

جلسه دو کلمه عرض داشتم

رئیس - آقای زنجانی

(اجازه)

زنجانی - بنده هم قبل از دستور

عرض داشتم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

(اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده هم بعد از

صورت مجلس عرض دارم

رئیس - آقای حائری زاده راجع

بصورت مجلس است ؟

حائری زاده - خیر راجع بدستور

امروز عرض دارم

رئیس - آقای حاج سید المعقین

(اجازه)

حاج سید المعقین - بنده هم در

دستور عرض دارم

رئیس - پس صورت جلسه مغالطی

ندارد ؟

(گفته شد خیر)

رئیس - آقای شیخ الاسلام اصفهانی

(اجازه)

شیخ الاسلام - بودجه های وزارتخانها

طبع و توضیح نشد یک مرتبه هم بنده خدمت

آقایان تذکر دادم توجهی نشد در این چند

وقت هم در اطراف این بودجهها یک حرفهائی

پیدا شده اساس یا غیر اساسی بنده و امثال

بنده چون بودجهها را ندیده‌ایم و نسخه

نداریم نمیدانیم این شکایات کدام حق و

کدام باطل است - مثلاً می‌گویند بعضی از

وزارت خانها نتوانسته‌اند در حدود اعتبار

خودشان با مطالعه با قانون استخدام بودجه

خود راتهی نمایند بنده نشسته‌اند و فکر کرده‌اند

که حقوق را مطابق سال گذشته بدهند آن

وقت در نتیجه این تصمیم حق ضعیفای هر

وزارتخانه که این حکم را کرده است ازین میبود مثلا يك نفر مطابق قانون استخدام باید دو بست و کسری بگیرد در سال گذشته چهارصد تومان میگردیدند حالا همان چهارصد تومان را میگردولیک نفری که سال گذشته بیست تومان داشته حالا باید سی و دو تومان بگیرد همان بیست تومان سال قبل را میگیرد آن وقت تمام موجودی هم که مطابق قانون استخدام باید کسر شده و در صندوق وظایف ضبط شود از تمام میخوانند کسر نمایند بنده در اول عرض کردم حق و باطل بودن این شکایات را نمی دانم الا اینکه اگر چنین چیزی باشد يك راه حق و عدل بسیار واضح و خوبی را باید در نظر گرفت متلا مطابق قانون استخدام بودجه فلان وزارتخانه (۴۵۰) هزار تومان می شود مجلس باو اعتبار (۴۳۰) هزار تومان داده است و بیست هزار تومان کسر دارد حقوق اعضاء و اجزاء خود را مطابق قانون استخدام معین نمایند و این بیست هزار تومان کسر را تومان شماراز همه کسر نمایند و بگویند عجاتاً دولت بیش از این ندارد دوسار دیگر انشاءالله این کسر هم جبران خواهد شد این ترتیب بهتر است تا اینکه کسی که مطابق قانون استخدام امسال باید دو بست تومان بگیرد مطابق سال قبل چهارصد تومان بگیرد و آن ثبات بیچاره که سال قبل بیست تومان می گرفتند و امسال مطابق قانون باید سی و دو تومان بشود باز هم همان بیست تومان سال قبل را بگیرد و به علاوه بنده این حرف را امروز شنیدم که رعایت صندلی نشینان مر کز از هر جهت شده است ولی از ولایات يك چیزهایی نوشته شده است که حقیقتاً کفنی نیست مثلا شاید غالب آقایان بدانند که اعضاء وزارت پست و تلگراف حقوقشان نسبت با سایر وزارت خانه ها کم است ولی بطور منظمی است و به متقاعدین و منتظرین خدمت و ورته مستخدمین متوفی يك حقوقی داده میشود این آقایان يك هزینه به مجلس داده اند و در جریان عملی هم اشاره کرده اند به مواد از مواد قانون استخدام يكی ماده ۲۸ که می گوید مستخدمین که بواسطه خدمت مشاغلا بنا به مقتضیات اداری بدون تقصیر بیکار شوند منتظر خدمت محسوب و تا زمانی که مجدداً تصدی شغلی نشده اند از مرتبه اول تا مرتبه پنجم دو نلت و از مرتبه ششم ببالا نصف آخرین مقرری خود را دریافت خواهند داشت آنها می گویند ما این ماده را قبول داریم ولی در صورتیکه رعایت عدل و انصاف بشود آخرین حقوق و مقرری ما را مطابق قانون استخدام تشخیص بدهند آن وقت از مرتبه اول تا مرتبه پنجم در حین انتظار خدمت دو نلت حقوق بپا بدهند و از مرتبه پنجم ببالا نصف بدهند ولی نه اینکه حقوقی که بطور غلط بپا میدهند و بدخواه معین نموده اند ماخذ قرار بدهند بنده تصور کردم این حرف حق است و درست میگویند يكی هم متسک شده اند بماده ۴ همین قانون ماده ۴ میزان حقوق تقاعدی

مساوی است با يك شصت حد وسط مقرری سه سال اخیر خدمت ضرب در عده سنوات خدمت این را هم می گویند صحیح است و ما قبول داریم ولی آخرین مقرری ما را از روی قانون استخدام تشخیص بدهند نه از روی مواجی که بیل خودشان معین نموده اند این هم يك مطلب صحیحی بود حالا چون مطلب خیلی زیاد است و بیش از این هم نمی خواهم تصدیق بدهم و منظور عرض بنده دو مسئله است یکی تجدید می کنم پیش نهاد جلسه قبل خودم را که بودجه ها طبع و توزیع شود و یکی يك نسخه به آقایان داده شود که افلا کرو کلای ولایات ولایات خود برونه بدانند که بودجه عدلیه آنجا چه قدر است یا بودجه فلان اداره چه قدر است يكی دیگر اینکه اگر در این دو ماده که خواندم حق بجانب ما مورین وزارت پست و تلگراف است معلوم شود و اگر تفرید دیگری هم دارد در مجلس تصریح شود تا اسباب درد معاون وزارت امور خارجه استعدا میکند سه فقره لایحه وزارت امور خارجه که مدتی است در مجلس معطل مانده جزو دستور فردا بشود يكی راجع به تعمیر سفارت اسلامبول دیگری حقوق علاء السلطنه يكی هم راجع به ۷ نفر اعضاء وزارت خارجه که مشمول قانون استخدام نیستند . رئیس - آقای زنجانی . (اجازه)

زنجانی چون آخر مجلس است و بعضی مطالب راجع به بودجه وقت مجلس را اشعار کرده است بسیار مطالب نرسیم و حال آنکه من اعتقاد داشتم در آخر مجلس يك کارهایی که مهم است از مجلس بگذرد من میزیرا را در مملکت از ازم امور میدانم بالا ن بلکه از پنجاه سال قبل الی اکنون و اینک می خواهم يك چیزی را خاطر نشان آقایان بکنم و آن این است که این قانون میزیرا که پیشنهاد شده وضع مالیات را مخلوط کرده است با میزیرا در صورتیکه میزیرا امری علیحده و وضع مالیات هم مسئله علیحده است يك دفعه هم اینجا گفتم الان هم مدلل می کنم مستحق است يك مملکتی هیچ محتاج به میزیرا نباشد و عایدات همه جاه معلوم باشد ولی ترتیب مالیات تغییر کنند و محتاج بوضع مالیات باشد یا ممکن است برعکس محتاج بوضع مالیات نباشد مثلا معین شده که از همه جا عشر یا فلان قدر بگیرند ولی بواسطه طول مدت میزیرا و گذشتن سالها و آباد شدن بعضی ابا و خراب شدن بعضی آبادیها ممکن است محتاج ب میزیرا بشود اگر چه مالیات بهمان حال باقی خواهد ماند ولی بنده غلط می دانم وقتی که میزیرا نشده وضع مالیاتی بنمایند برای اینکه وقتی اول در مملکت میزیرا شد و معلوم شد چه قدر عایدی مملکت است مالک چند میرد زارع چه قدر میرد و صورتش آمد بر کز معلوم شد که سر تا پای مملکت از حیوانات و اراضی دمیاه فلان قدر عایدی

دارد آنوقت از روی بصیرت و موافق حاجت مملکت ممکن است عشر یا نهم عشر یا دوازده عشر وضع کنیم به اینگونه مالیات مطابق حاجت مملکت و از روی عایدات معلوم هم معین می شود و اگر ما امروز قرار گذاشتیم از جواب انداز عش بگیرند بعد میزیرا شد دیدم خیلی زیاد تر است از حاجت مملکت خیلی با خیلی کمتر است آنوقت چه باید کرد لهذا من خیلی لازم می دانم در مجلس موادی که راجع به میزیرا هست آنها را بگذرانند تا دولت مشغول میزیرا بشود و عایدات مالک و زارع و احشام را معین نمایند (بلکه بنده از ازم امور میدانم که وقتی حیوانات را شماره میکنند ایشان راهم شماره نمایند تا شاید به این واسطه احضار نفوس هم بعمل آید اعم از اینکه مجلس آینده برسد یا نرسد يك کار است که مشغول شده اند مثلا چهار هیتت يكی به شرق يكی به شمال يكی به جنوب بفرستند که مشغول کار بشوند و يك زمینه بدستشان بیاید بعد از اینکه مملکت میزیرا شد و عایدات معلوم شد حیوانات معین شد آن وقت به نشینند و از روی آن عایدات مطابق حاجت مملکت وضع مالیات نمایند و يك کار حاضر شده برای مجلس باشد معین نمایند در هر صورت بهتر است که آن مواد راجع به میزیرا در این دوره بگذرد و مجلس دولت را ملزم نماید که مشغول میزیرا بشود یا اینکه يك ماده وضع نمایند که مطابق آنچه از کمیسیون گذشتن دولت مشغول میزیرا بشود در ضمن يك ماده هم برای احصاء نفوس معین نمایند تا برای مجلس دوره پنجم حاضر شود این بود تقاضای بنده رای بگیریم . (جمعی از نمایندگان - پیش نهاد نمایند)

رئیس - آقای آقا سید یعقوب . (اجازه)

آقا سید یعقوب - خواستم در تعقیب فرمایشات آقای آقا شیخ الاسلام از رئیس کمیسیون بودجه درخواست نمایم و مجلس هم رای بدهد که بودجه ها طبع و توزیع بشود تا نمایندگان اطلاع پیدا کنند بواسطه اینکه در بودجه ها يك شتر کاه و پلنگی می شنویم مثلا در بودجه وزارت داخله برای حاکم یزد که يك شهر بزرگی است هفتاد و پنج تومان معین نموده و برای حاکم - اصطهبانات که يك شهر کوچک است ۲۰ تومان قرار داده اند این امر غریبی است با بودن ماو کلای فارس این مسائل را می نویسند ما نمایندگان فارس باید تا مجلس تمام نشده اعتراضاتمان را بکنیم که مملکت فارس فردا این حمله نمایند بنده بنا بر این تقاضا میکنم فارس بدانند چه حکایتی است

رئیس - آقای حائری زاده اجازه

حائری زاده - خواستم توضیح بدهم لایحه میزیرا را که آقای زنجانی مخالف

گام اگر بگذرد يك مقدار زیادی کار ادارات جلو می افتد از جمله کتترات مستخدمین خارج است که اینها باید تکلیفشان معلوم شود خود این ها اجرای قانون استخدام است و بعضی راپرت های دیگر است که اگر آقایان موافقت بفرمایند و بگذرد به نایب ندارد و در ابتدای امر مجلس ثابتی ندارد و در ایات این شکایات اهالی ولایات که راجع به میزیرا است بدهند و بالاخره هر دولتی آمد لایحه را مسترد و نظریات خود را اظهار نموده تا بالاخره يك راپرتی که دارای ۲۵ ماده است از کمیسیون داده شده شور اولش تمام شد بشود دوم هم رای مستور شویم و آقایان هم اگر هر نظری کرده اند پیشنهاد کنند و در آن پیشنهاد رای گرفته شود بهتر است و بقیه بنده مذاکرات زیاد کردن در اول جلسه نتیجه ندارد (جمعی از نمایندگان صحیح است)

رئیس - آقای سید المملک اجازه

سید المملک - اگر داخل دستور شویم عرضی ندارم و اگر آقایان مذاکرات را ادامه بدهند عراضی بکنم

رئیس - آقای معتمد السلطنه اجازه

معتمد السلطنه - بنده تقاضا دارم لایحه راجع به آقا سید عزیز الله هم جزو دستور شود که بلا تکلیف نمایند

معاون وزارت عدلیه - بطوری که خاطر آقایان کمیسیون است در قانون استخدامی که برای قضات عدلیه و صاحب منصبان بار که تصویب شد بعضی مواد آن معوا شد به قانون استخدام کشوری و در موقع ذکر نرات مواد قانون استخدام کشوری که باید تطبیق به قانون مستخدمین عدلیه بشود يك اشتباهی شده و اتفاقاً آن نمره هم راجع ساده است که مجازاتهای آنها را تعیین نمی نماید و چون آن ماده که در قانون شکایات عدلیه معین نشده و بجای او این ماده جدید هم تذکر داده نشده است این است که حالا برای قضاة عدلیه مجازاتی معین نشده و بلا تکلیف مانده اند بنده حالا شد موضوعش هم موضوعی است که باید بکمیسیون مراجعه شود و استعدا می کنم که در جلسه فردا جزء دستور شود

رئیس آقای معتمد ولی میرزا (اجازه)

محمود ولی میرزا - يك قسمت عراض بنده راه آقای حائری فرمودند و راجع به همان قسمتی که آقای حاج شیخ اسدالله راجع بعملی بودن فرمودند چند نفر آقایان نمایندگان راجع بلا حصرت ولایت کرده اند که تقدیم مقام ریاست میشود و موقی که مطرح شد بنده عراض خود را عرض میکنم حضرت الدوله - بنده دیگر عرضی ندارم

هر ایص بنده را شاهزاده سلیمان میرزا فرمودند

رئیس آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب بنده عرض می کنم چنانکه آقای زنجانی فرمودند خیلی خوب است که قانون میزیرا جزء دستور شود و راجع باصل تبدیل مالیات بعضی ایراد است که اگر جزء دستور شود بنده عراض خود را میکنم و این صورتی است که تبدیل نسبت بولایات هم شده باشد و منحصر باراضی اطراف شهر نباشد زیر می خواهم معین شود که دخل این مملکت حقدار است تا از روی آن مالیات معین شود در هر صورت خوب است که این پیشنهاد يك طوری شود که هم نسبت بشهر و هم نسبت بیرون تمایلی شده باشد

رئیس آقای وکیل الملک (اجازه)

وکیل الملک - بنده فرمایشات آقای شیخ الاسلام و آقا سید یعقوب راجع به طبع و توزیع بودجه تصدیق میکنم از آن هم بعضی ولایات شاهزاده سلیمان میرزا حق میدهم که این بودجه را نی شود دو روز در مجلس آورد و گذرانده ولی در اینکه يك چیز لازمی است و همه باید مطلع شوند حرفی نیست افلا برای نمایندگان که بودجه اعتباری رای داده ایم فردا که به ولایات خود رده بسیار می شویم اگر فلان رئیس اداره یا يك نفر منشی سؤال کرد حقوقش چه قدر است بتوانیم جواب بگوئیم و خجالت نکشیم و پیش نهادی بمقام ریاست تقدیم کرده ام و استعدا میکنم نرات شود

رئیس دو فقره پیشنهاد است يكی از آقای وکیل الملک دیگری از آقای آقا سید یعقوب که بودجه وزارتخانه طبع و توزیع شود . (صحیح است)

رای میگیریم آقایانیکه این پیشنهاد را تصویب میکنند قیام نمودند

رئیس تصویب شد

ولی باید این را بفرمایند که بین کوی توزیع شود

وکیل الملک - بین نمایندگان دوره چهارم

رئیس - دوره پنجم

جمعی از نمایندگان - دوره چهارم (پیشنهاد محمود ولی میرزا)

شرح ذیل قرائت شد (لایحه راجع بولا حضرت ولایت عهده بهتر است مطرح شود

رئیس - آقای محمد ولی میرزا پیشنهاد کرده اند لایحه راجع بحقوق نقدی والا حضرت نسبت بسنه ایت ثیل مطرح شود مخالفی ندارد؟

کاز زونی رای بگیرند

رئیس - رای می گیریم آقایانی که این پیش نهاد را تصویب می کنند قیام فرمایند .

عده کثیری از نمایندگان قیام نمودند

رئیس تصویب شد برای اطلاع خاطر آقایان عرض میکنم که بودجه وزارت داخله و ریاست وزراء هم رسیده و ارجاع شده است به کمیسیون . فعلا داخل دستور می شویم .

(نمایندگان - صحیح است)

(راپرت کمیسیون بودجه راجع به مستوری آقا سید محمد باقر صدر الاسلام بشرح ذیل قرائت شد)

خبر از کمیسیون بودجه به مجلس شورای ملی . مبلغ شصت و دو تومان شهرت آقای آقا سید محمد باقر صدر الاسلام را چون بطور سالیانه دریافت می کرده وزارت مالیه نظر باینکه در جزو صورت مستمریات منظور است بنده ضمیمه در جزو کتابچه شهریه منظور نداشته اند و بعد چون راجع به مستمریات قانونی در مجلس شورای ملی گذشته که باید مدارک قانونی را طی کرده باشد لهذا وزارت مالیه اشکال و از مجلس شورای ملی کسب تکلیف کرده اند چون رعایت حال آقای صدر الاسلام لازم در مواقع اشتباه در جزو صورت شهریه بگیریم منظور نشده است و عهده کمیسیون این است که شهریه ایشان پرداخت شود لهذا ماده واحده ذیل را پیشنهاد مجلس مقدس می نماید .

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت مالیه اجازه می دهد که مبلغ شصت و دو تومان شهریه آقای صدر الاسلام از وزارت مالیه کسب تکلیف کردند و وزارت مالیه اظهار داشت که این مبلغ شهریه است و مستوری نیست از مجلس شورای ملی کسب تکلیف کردند که آیا این مبلغ را بعنوان مستوری بپردازیم یا بعنوان شهریه و اشتباه در صورت شهریه بگیریم منظور نکرده ایم تکلیف چیست؟ اگر در جواب گفته می شد بعنوان مستوری پرداخت شود يك معذور قانونی داشت و وزارت مالیه جزو اقلام شهریه منظور نکرده بود باین جهت کمیسیون بودجه ذی حق است تصویب کند که از کتاب مستمریات موضوع جزو اقلام شهریه از همان محلیکه در جزو بودجه هدالست و سنه مضایبه منظور بوده است به پردازند و هیچوجه بجزانه دولت هم تعجیلی وارد نیاید .

جمعی گفتند مذاکرات کافی است

رئیس - مذاکرات کافی است؟ گفته شد بلی

رئیس - رای میگیریم راپرت کمیسیون بودجه آقایانیکه تصویب میکنند در ساقه والا روزه که بود خواهند داد . مساوات این تبدیل وجه است یا تصویب وجه؟ اگر تبدیل وجه است که رای باورقه لازم ندارد

اخذ آراء بعمل آمده آقای امیر ناصر و آقای منظر الملک استخراج نموده و نتیجه به ترتیب ذیل حاصل شد

ورقه سفید علامت قبول ۴۵
رئیس - عده حضار ۷۱ بده ۴۵ رأی تصویب شد. چند دقیقه تنفس داده می شود.

رئیس - عده حضار با اکثریت ۴۵ رأی تصویب شد.

رایرت کمیسیون بودجه راجع به جنس دربار سلطنتی قرائت می شود

بعضون ذیل قرائت شد
در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید

رئیس - بمفرمائید جلسه ختم شود بقیه مذاکرات می ماند برای فردا. عده کافی نیست.

در این موقع چند نفر از نمایندگان وارد مجلس شدند و عده برای برای مذاکرات کافی شد

رئیس - پیشنهادی است از طرف آقای حائری زاده قرائت می شود

آقای امیر ناصر بشرح آتی قرائت نمودند

حائری زاده - پیشنهاد میکند قانون ممیزی بعد از تنفس جزو دستور شود.

رئیس - آقای حائری زاده اجازه

حائری زاده - این قانون ممیزی در نتیجه شکایات متوالیه که مکمیسیون عریض رسید و دولت هم جواب صحیحی بمنضمین نداشت بدهد و مطابق جزء جمع قدیم مالیات از مردم مطالبه نمیکردند ای سامانک آبادی که مغرور شده بود و از مالکین مطالبه مالیات میکردند و ای بسا املاک خرابی که آباد شده و مطالبه مالیات از آن نمیکند و در این مدت دوسال دولتهای وقت هر کدام یک نظر هائی در این قانون کردند و نظرهائی که کمیسیونها کردند بالاخره برای دخول در شور ثانی در مجلس مذاکره و رأی داده شد و بعد مراجعه بکمیسیون شد و مستخدمین آمریکائی نظر خود را اظهار کردند و زحمات خود را اظهار کردند که باید مستخدمین آمریکائی تکلیفشان معلوم باشد.

شکایاتی که از اطراف میرسد آنها که نمیتوانند مثل زمان قدرت خودشان تخفیف بدهند خودشان اضافه بر مالیات مطالبه کنند ما اگر صبح و شب بشینیم این قانون ممیزی را بگذرانیم ۲۵ ماده بیشتر نیست و این آخر مجلس ممکن است این مسئله بگذرد حالا جزو دستور بشود و اگر آقایان فرمایشی هم دارند بمفرمائید خانم پیدا میکنند.

رئیس - آقای وکیل الملک (اجازه)
وکیل الملک - بنده باین پیش نهاد آقای حائری زاده مخالفم اولاً این قانون طبع و توزیع نشده است.
حائری زاده - خیر طبع و توزیع شده.
وکیل الملک - حالا طبع شده باشد بنده بطور اختصار عرض میکنم که این صد چهار نافع بحال مملکت نیست و بعقیده بنده باینکه گفتگوی صد هنوز از مجلس نگذشته و مذاکراتش خانم پیدا ننموده بطور سر بسته عرض میکنم اگر چنانچه تصویب شود یک انقلابی در مملکت پیدا خواهد شد و عجزاً پیش از این عرض نمیکنم.

رئیس - رأی میگیریم پیشنهاد آقای حائری زاده که لایحه قانون ممیزی جزو دستور شود. آقایانیکه تصویب می کنند قیام فرمایند

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد
نصرت الدوله - اجازه بمفرمائید. در این رأی راجع بدستور بودن قانون ممیزی بنده هم شرکت کردم ولی یک رأی هم راجع بعقوبت والا حضرت داده شده بود و این رأی ناقص آن رأی اولی نیست ممکن است اول آن لایحه اولی مطرح شود و بعد لایحه ممیزی جزو دستور شود و تصور میکنم این رأی ناقص آن رأی اولی نباشد

(گفتند صحیح است)
(رایرت کمیسیون بودجه راجع بعقوبت ولایت را آقای امیر ناصر بمضمون ذیل قرائت نمودند)
در جلسه ۲۵ ذی حجه ۱۳۴۱ کمیسیون بودجه سه ایتهیل بنا بر مذاکراتیکه از طرف رئیس الوزراء وقت راجع بودجه ولایت عهده داده شد تصویب گردیده است که حقوق ولایت همه بطوریکه سابقاً مقرر بوده ماهیانه چهارده هزار تومان تأدیه و پرداخت شود بنا بر این اجازه پرداخت مبلغ چهل و هشت هزار تومان از باب تصویبی بودجه ولایت عهده برای سه ایتهیل که یکصد و بیست هزار تومان بوده لازم است لذا ماده ذیل را برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینمایند

ماده واحده - مجلس شورای ملی تصویب مینماید بودجه ولایت عهد در سه ایتهیل از ماخذ چهارده هزار تومان که جمع کل آن یکصد و شصت هزار تومان میشود تأدیه و پرداخت نماید

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)
آقا سید یعقوب - بنده خواستم از آقای معاون وزارت مالیه سؤال کنم در بودجه که قانون سابق تقدیم مجلس شد در این بودجه دخل و خرج کاملاً تعدیل شده بود و بعد از تعدیل مانده کردیم فاضل جمعی نداشتیم با اعتبار آن فاضل جمع یک مخارجی بدهد

مجلس پیشنهاد شود حالاً خوب است آقای معاون توضیح بدهند که آیا فاضل جمعی در خزانه دولت و مملکت هست که این خرجها که مارای میدهیم بعد سه مجلس بسته می شود

(همه به بن نمایندگان مجلس - بسته نمیشود)
وزراء بیچاره گرفتار میشوند. بنده خواستم یک قدری هم برای عملیات وزراء بردارم که پس از آنکه مجلس بسته شد آنها چه میکنند اگر یک پولی دارند که مانده اند خوبست بمانند هم بگوئید که رأی بدهیم و الا در صورتیکه آن بودجه باشد آن جمع و خرجی که ما تطبیق کردیم چنانچه در کمیسیون بودجه هم نسبت به وزارت خانه ها نسبت بباقی که آمده است مذاکره شده رفع این شبهه را از بنده بکنند معلوم است همه ما موافق با این موضوع هستیم برای اینکه مقام سلطنت و ولایت عهد مقدس است مخبر - این سؤال آقای آقا سید یعقوب را قبل از معاون مالیه شده که مخبر کمیسیون بودجه هستم باید جواب بدهم. مقصودشان از جمع و خرج ناچار جمع و خرج هذالسه تنگ و ژیل است بلی یک جمع و خرجی بمجلس آمده موجب لایحه اعتباری یک موازنه و تعدیل هم در آن شده است و بر حسب تصمیمی که مجلس شورای ملی داشت وزارت مالیه و رئیس کل مالیه هم کاملاً در این امر جاهد بودند و یک دینار هم علاوه بر مجلتا بحال تصویب نخواهد شد ولی این اجازه که فعلاً از مجلس گرفته میشود نسبت بودجه هذالسه نیست نسبت به بودجه سه ماضیه است و آقای آقا سید یعقوب تذکر میدهم که بودجه جمع و خرج سه ماضیه مثل امسال موازنه و روشن و تعدیل نشده یک تصویب نامه هائی منظور شده است و ناچار بمجلس هم از مجل عایدات همان یارسال تصویب مینماید برای رفع نگرانی ایشان بنده عرض میکنم که این تصویبی که ما میکنیم راجع به یارسال است و خللی بودجه امسال وارد نخواهد آورد حالا اگر آقای معاون وزارت مالیه بخواهند جوابی بدهید بنده عرضی ندارم.

رئیس - آقای شیخ الاسلام اصفهانی (اجازه)
شیخ الاسلام - بنده باینکه کاملاً معتقد هستم که در مملکت مشروطه باید پادشاه و ولایت عهد در یک مقامات خیلی عالی باشند و هر قدر حقوق آنها زیاد باشد اسباب افتخار ملت آنهاست و وقتی که موازنه بکنند حقوق سلاطین روی زمین را البته اگر حقوق پادشاه و ولایت عهد ایران بیشتر باشد اسباب سرفرازی ایرانیهاست ولی باین تفصیل کاملاً باین لایحه مخالفم برای اینکه سال ایتهیل گذشته سه ماه هم از سال تنگ و ژیل گذشته این هم که حضرت والا اظهار میدارند که این پول از باب سال گذشته است و مجل دارد بنده تصور نمیکنم که بابت سال گذشته یک چنین صادرات مملکت جلوگیری خواهد شد و

مجلسی باشد که این پول را از باب آن محل بدهد و پیش از این نمی خواهم عرض کنم چون موقعاً بار یک و همین قدر عرض میکنم که با این لایحه بنده کاملاً مخالفم.

(گفتند مذاکرات کافی است)
رئیس - کافی است؟
(جمعی گفتند بلی کافی است)
رئیس - خوب رأی گرفته میشود. آقایانیکه مفاد رایرت را تصویب میکنند در وقت اخذ آراء بعمل آمده آقایان منتظر الملک و امیر ناصر استخراج نموده نتیجه بقرار ذیل حاصل شد)
عده حضار ۷۳ ورقه سفید علامت قبول ۳۷ امتناع
رئیس - با اکثریت ۳۷ رأی تصویب گردید.

رئیس الوزراء - سه ورقه لایحه از طرف دولت بمجلس شورای پیشنهاد میشود یکی راجع است بکاپوتاز و یکی دیگر راجع بامتیاز فقط یکی از ابالات شمالی بانابع داخله است

فوریت این دو لایحه را دولت تقاضا میکند و یکی هم لایحه است راجع بدزخواست یک اعتبار پنجاه هزار تومان برای کسر مخارج انتخابات.

(لایحه راجع بکاپوتاز را آقای امیر ناصر بشرح ذیل قرائت نمودند)
مقام محترم مجلس مقدس شورای ملی شیدالله ارکانه قانون اول جدی ۱۳۰۱ دائر بر منع خروج طلا و نقره در عمل مواجه با اشکالاتی است که منافع مملکتی اصلاح آن را ایجاب می نماید. یک فقره آراء راجع به قذف حمل بطور کاپوتاز است که بی نهایت در بنادر شمالی یا جنوب اسباب زحمت تجار را فراهم کرده است دیگر قذف خروج رویه است که این نیز اسباب خسارت کلی تجارت و تجار ایران گردیده است توضیح اینکه حمل مال التجار متنوع الصدور بطور کاپوتاز از بندری ببنای دیگر ملاحظه سهولت حمل و نقل بهر آسانی خصوصاً در ایران که با فقدان راههای سواره گاه حمل بطور کاپوتاز نیز قذف در داخل در حقیقت دست تجار برای تجارت داخل بسته شده است منتهی برای اینکه از ترتیب کاپوتاز سوء استفاده نکنند از طرف دولت احکام سخت باید صادر گردد از حمل طلا و فاجات جلوگیری شود در باب رویه هم اطلاع بهر ضریب رساند که رویه در مقابل مال التجار که از ایران صادر میگردد وارد خاک ایران می شود و با نداشتن هیچگونه مصرفی مجبوراً بخارج حمل شده بصورت مال التجار بمملکت وارد میگردد. قذف صدور رویه متضمن معایب ذیل است

۱- هر گاه صدور رویه قذف گردد طبعاً تجارت مال التجاره خود را با آن معاوضه نخواهد کرد و از این جهت در عمل مقداری صادرات مملکت جلوگیری خواهد شد و

تجارت سکنه وارد میگردد

۲- جلوگیری از صدور آن سبب می شود که کم کم پول خارجه در جریان معاملات جانشین پول ایران گردد و این امر خود متضمن معایب زیادی است که برخاطر محترم اعضاء مجلس مقدس شورای ملی پوشیده نیست.

۳- در جریان معاملات یک رویه از سه قران و ده شاهی الی چهار قران ارزش دارد و حال آنکه ارزش واقعی آن بیش از دو قران و ده شاهی نیست هر گاه صدور آن قذف گردد بمقدار تفاوت ارزش واقعی تا قیمت ماملاتی آن بمملکت خسارت وارد میگردد و این خود نکته مهم است

۴- بندرت لنگه مرکز تجارت مروارید است و همه ساله قریب ده گرو ز تومان رویه از هندوستان بانجا وارد و توسط تجار برای خرید مروارید از خلیج فارس خار میگردد و با جلوگیری صدور آن در حقیقت از این تجارت مهم که مقداری نفع آن عاید تجار روست معایب قانونی منع خروج طلا و نقره از قریب است که فوقاً بر عرض رسیده.

سابقاً از طرف هیئت دولت قبل لایحه مشتمل بر یک ماده واحده در این خصوص پیشنهاد شده بود هیئت دولت حاضر آن لایحه را استرداد نموده مادترین ذیل را تقدیم و تصویب آنرا با فوریت تقاضا مینماید

ماده اول - از تاریخ تصویب این قانون تا سه سال خروج طلا و نقره اعم از مسکوک و غیر مسکوک با استثنای رویه از سرحدات ایران بکلی ممنوع است

ماده دوم - قانون منع صدور طلا و نقره و کاپوتاز که در جلسه اول جدی ۱۳۰۱ از تصویب مجلس شورای ملی گذشته از درجه اعتبار ساقط است.

(اعضاء وزیر مالیه ذکاء الملک)
(رئیس الوزراء - مشیر الدوله)
رئیس - تقاضای فوریت میشود یعنی یک شوره نسبت بقوریت کسی مخالف نیست؟ (گفتند خیر)
رئیس - رأی میگیریم بقوریت این لایحه: آقایانیکه فوریت این لایحه را (یعنی که یک شوره بشود) تصویب میکنند قیام نموده)

(غالب نمایندگان قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد. لایحه راجع به امتیاز نفت یکی از قطعات شمالی بانابع ایران قرائت می شود

(بشرح آتی قرائت شد)
مجلس مقدس شورای ملی - خاطر نمایندگان محترم مستحضرات که از طرف هیئت دولت سابق لایحه راجع بامتیاز نفت یکی از ولایات شمال تقدیم مجلس شورای ملی شده بود هنوز در مجلس مطرح مذاکره واقع نگردید و چون شامل مواد عیدیه میباشد بیم آن می رود که در مدت قلیلی که از دوره تقنینیه

حاضره باقی مانده مجال تصویب آن نباشد

علیهذا دولت حاضر آن لایحه را استرداد نموده مواد ذیل را پیشنهاد می نماید و تقاضای فوریت آنرا نیز دارد

ماده اول - مجلس شورای ملی بدولت اجازه میدهد که امتیاز مانع اللبیرا کشفاف و استخراج نفت و موم و قیر و گز طبیعی یکی از ولایات کیلان یا مازندران و تنگابن را بانابع داخله بدهد

ماده دوم - شرایط این امتیاز نباید برای دولت از شرایطیکه در قانون امتیاز نفت شمال مورخه برج جزیر ۱۳۰۲ مقرر شده کمتر مساعد و یا مخل اجرای قانون مزبور باشد

ماده سوم - امتیاز مذکور باید به تصویب مجلس شورای ملی برسد

محل امضاء - حسن رئیس الوزراء وزیر فلاحات و تجارت و فوائد عامه خرید مروارید از خلیج فارس خار میگردد و با جلوگیری صدور آن در حقیقت از این تجارت مهم که مقداری نفع آن عاید تجار روست معایب قانونی منع خروج طلا و نقره از قریب است که فوقاً بر عرض رسیده.

سابقاً از طرف هیئت دولت قبل لایحه مشتمل بر یک ماده واحده در این خصوص پیشنهاد شده بود هیئت دولت حاضر آن لایحه را استرداد نموده مادترین ذیل را تقدیم و تصویب آنرا با فوریت تقاضا مینماید

ماده اول - از تاریخ تصویب این قانون تا سه سال خروج طلا و نقره اعم از مسکوک و غیر مسکوک با استثنای رویه از سرحدات ایران بکلی ممنوع است

ماده دوم - قانون منع صدور طلا و نقره و کاپوتاز که در جلسه اول جدی ۱۳۰۱ از تصویب مجلس شورای ملی گذشته از درجه اعتبار ساقط است.

(اعضاء وزیر مالیه ذکاء الملک)
(رئیس الوزراء - مشیر الدوله)
رئیس - تقاضای فوریت میشود یعنی یک شوره نسبت بقوریت کسی مخالف نیست؟ (گفتند خیر)
رئیس - رأی میگیریم بقوریت این لایحه: آقایانیکه فوریت این لایحه را (یعنی که یک شوره بشود) تصویب میکنند قیام نموده)

(غالب نمایندگان قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد. لایحه راجع به امتیاز نفت یکی از قطعات شمالی بانابع ایران قرائت می شود

(بشرح آتی قرائت شد)
مجلس مقدس شورای ملی - خاطر نمایندگان محترم مستحضرات که از طرف هیئت دولت سابق لایحه راجع بامتیاز نفت یکی از ولایات شمال تقدیم مجلس شورای ملی شده بود هنوز در مجلس مطرح مذاکره واقع نگردید و چون شامل مواد عیدیه میباشد بیم آن می رود که در مدت قلیلی که از دوره تقنینیه

معلوم نیست دهنده مالیات کیست و آیین صد چهار را از کلیه عایدات سهمی مالک بر میدارد و باینکه از کلیه جنس یعنی از قسست زار عین هم گرفته میشود.

البته جنس صاحب دارد این ماده گنگ است فرامالیاتی که از رعیت خواهند گرفت از کل هم میگیرند خواستم این را بفهمم که آیا مقصود همین است یا خیر و اگر نباشد مالیات از رعیت هم گرفته شود بنده کاملاً مخالفم بجهت اینکه اشخاصی که از ترتیب زراعت در این مملکت اطلاع دارند میدانند که اگر بخواهند از رعیت مالیات بگیرند چیزی عاید اونیشود اگر چنانچه در مملکت ایران برای رعایا یک عملگی بود که می توانستند روزی چهار قران داشته باشند اصلاً دنبال رعیتی نمیرفتند و بعقیده بنده این اندازه اجرت از این رعیتی عاید آنها نمیشود حالا هم اگر میخواستیم یک چنین مالیاتی وضع کنیم باینکه در این مملکت اغلب دهات خراب و بایر و بی رعیت است تصور میکنم دیگر رعیتی پیدا نشود که این دهات را آباد کند و بالاخره تصور میکنم این تحمیلی خواهد بود بر رعایا و اگر بنا باشد که این صد چهار را بگیرند چون اغلب معامله مالک با رعیت بطریق ربع است مثلاً از صد خروار بیست و پنج خروار رعیت می برد و مابقی را مالک آن وقت از این بیست و پنج خروار اگر بخواهند صد چهار هم بگیرند دیگر چیزی عاید او نخواهد شد و تصور میکنم اگر مثل سابق ده یک از عایدات مالک گرفته شود بهتر باشد و زود تر هم از مجلس بگذرد و باین ترتیب گمان نمیکنم این ماده باین زودی (باینکه وقتی برای مجلس باقی نماند) بگذرد

رئیس - پیشنهادی شده است قرائت میشود هر چند که بر طبق قانون نیست ولی باید بر عرض آقایان برسد:

(پیشنهاد مزبور بمضمون آتی خوانده شد)
نظر باینکه قانون ممیزی یکی از قوانین مهمه است که احتیاجات مملکت را ایجاب مینماید و نظر باینکه در این چند جلسه که باقی است ممکن نمیشود که قانون مزبور بر قانونی خود را طی کرد از تصویب مجلس بگذرد و نظر باینکه از نقطه تکمیل نواقص مقتضی است که بطور موقت مواد مصوبه بکمیسیون قوانین مالیه بموقع اجراء گذارند و در عمل نواقص آن رفع شود اعضاء کنندگان ذیل ماد واحده ذیل راه برای تصویب مجلس شورای ملی تقدیم و تقاضای فوریت آنرا مینمایند:

ماده واحده - مجلس شورای ملی اجازه میدهد که در تحت نظر رئیس کل مالیه وزارت مالیه مواد لایحه ممیزی مصوبه کمیسیون قوانین مالیه را موقتاً بموقع اجراء گذارند.

(حائری زاده - معذ تقی طباطبائی و جمعی دیگر)

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)
حائری زاده - اگر چه بنده این پیش نهاد را قبل امضاء کرده بودم ولی بعد که با آقای رئیس مذاکره کردم فرمودند که این صحیح نیست و مخالف با نظامنامه داخلی است لهذا امضای خود را پس میکنم.

رئیس - آقای شیخ اسدالله (اجازه)
حاج شیخ اسدالله - اگر چه بنده این پیش نهاد را امضاء نکردم ولی تصور میکنم مقصود امضاء کنندگان پیشنهاد این باشد (حالا اگر عبارتش باید اصلاح شود ممکن است صورت قانونی به آن داده یک ماده واحده تقدیم مجلس شورای ملی شود و تقاضای فوریت در آن شده و رأی داده شود و آنهم به این ترتیب) که وزارت مالیه مجاز است در تحت نظر رئیس کل مالیه شروع بیک ممیزی و رسیدگی راجع بعایدات املاک در تمام مملکت نموده میزان عایدات املاک را از قسمت اربابی و رعیتی و تمام مخارج و قسمت های زراعتی معین نموده تقیقات و تحقیقاتی به عمل آورد که میزان عایدات املاک در تمام این مملکت روشن و معین شود.

و این برای چیست برای خاطر اینست که پس از معین شدن عایدات آن وقت نمایندگان میتوانند از روی بصیرت اظهار عقیده کنند که آیا باید از این عایدات یک عشر بادو عشر گرفت یا اینکه از این مالیاتی که الان تحمیل میشود باین صاحب ملک زیاد است و باید کم کرد یا اینکه کم است و باید زیاد نمود معلوم و معین باشد فعلاً نسبت باین لایحه ممیزی که صد چهار پیشنهاد نمودند نمی توانیم اظهار عقیده کنیم زیرا نمیدانیم این صد چهاری که امروز میخواستیم بر رعایا و مالکین تحمیل کنیم آیا عادلانه است یا خیر و بعد از اینکه مخارج را موضوع کنیم نمیدانیم این صد چهار بچه نسبت بر رعایا و مالکین تحمیل می شود.

بنده آن فرمایش را که آقای زنجانی در اول جلسه فرمودند تأیید میکنم و همان طور عقیده دارم و اگر هر آینه آقایان این پیشنهاد را قانونی نمی دانند مسکوت عنه بماند و یک ماده واحده در تحت این عنوان که عرض کردم پیشنهاد شود زیرا که در هر حال بدون رسیدگی و ممیزی اظهار عقیده کردن نسبت بیک عشر یا دو عشر یا صد چهار یا صد یک یا صد پنج هیچ عملی نیست و شاید بعد از آنکه بدون رسیدگی اظهار عقیده کردیم اسباب ندامت دولت و زحمت ملت شود.

رئیس - معلوم میشود آقایان این پیشنهاد را قابل رأی گرفتن نمیدانند مذاکرات راجع بقسمت اول ماده اول اعاده

میشود. آقای حاج میرزا عبدالوهاب

(اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - بکقسمت

از عرایض بنده را آقای اقبال السلطان فرمودند و این مسئله را بنده يك تعيلم نسبت بر عايباندم زيرا فرقی نمیکند رعیت هم عبارت از مالک است و هم زارع اگر بنا باشد از زارع هم گرفته شود اینها که هنوز چیزی نمیدهند فقط تحکیمات از باب می دهند نان شب و لباس و زندگی ندارند اگر بنا شود تمام از ارباب گرفته شود آنوقت به این مخارجی که به ارباب تحویل میشود باز صحیح نیست زیرا صد چهار عبارت از صد و کلبه محصول میشود همان طور که آقای اقبال - السلطان فرمودند اسباب زحمت از باب می شود علاوه بر این دولت هم اسباب زحمت است زیرا اگر بخواهند از رعایا بگیرند باید در هر آبادی يك نفر دوفر میز بگذارند يکي يکي خرمها را رسیدگی نمایند که حق ارباب چیست و حق زارع چه ! آن وقت ارباب میگویند من میدانم حق زارع چقدر است و تحویل دارد دولت من نیستم تحویلدار خودم بیاید جمع کند مگر اینکه مواجبه باو بدهند و این اسباب زحمت خواهد شد علاوه نسبت به بعضی محصولات رعایا و مالکین بایستی دستی هم بدهند مثلا فرض فرمائید در بعضی اراضی مثل ولایات ما که طنابانه میگویند و از بابت يك طناب که سه هزار و شصت ذرع است دو تومان به ارباب میدهند و رعیت آنرا درخت انگور میکارند آنهم اگر چه آفت دارد ولی در بعضی از سالها شصت تومان در میآید و از شصت تومان باید ارباب بیست و چهار قرائت بدهد در صورتی که دو تومان از رعیت بگیرد آن وقت چهار قران هم باید ارباب علاوه بدهد این است که بنده مخالفم و چنانچه در کمیسیون عرض کردم عقیده بنده همان مسئله عشر است و برای مخارج هم باید چیزی مجزا کرد و وقتی آن مخارج را مجزا کردند کلیه از محصول آبی و ملکی اعم از قناب آب و ورود آب همین عشر را از ارباب بگیرند والا غیر از این باشد اسباب زحمت خواهد شد.

وزیر مالیه - بنده خاطر محترم آقایان را باین مسئله متوجه میکنم که این قانون مشتمل بر دو جزء است يك قسمت راجع است به میز و به واسطه این قسمت این قانون موسوم شده است به میز و يك قسمت هم راجع است به اساس وضع مالیات و بنده تصور میکنم که آقایان نمایندگان علاقه که باین قانون دارند بیشتر راجع به قسمت میز است بجهت این که همانطور که همه میدانیم مالیاتی که بر مردم درازمنه قدیمه وضع شده شاید آنوقت عادلانه بوده ولیکن مسلم است در هر مملکتی يك تغییراتی پیدا میشود بعضی آبادیها خراب یا برعکس آباد و کم و زیاد میشود و نظریه این تغییرات البته باید مالیات هم تغییر کند و این تغییر مرعوب میز می- شوه و البته در هر مملکتی میباید باقتضای حال

چند وقت به چند وقت تجدید میز می شود دولت هم با این نظر کاملاً موافق است هیچ اشکالی ندارد ولیکن در آن قسمت که راجع به اساس وضع مالیات است آقایان را متوجه میکنم که آن يك مسئله خیلی دقیقی است و سهولت نمیتوان بدون يك مطالعات کاملی گفت این مالیاتی را که میگیریم تغییر بدهیم و صد چهار بنمائیم و از کل جنس بگیریم این را باید مطالعه کرد و اظهارات بعضی آقایان هم مؤید عرض بنده است و در این مسئله باید بیشتر دقیق بشویم بنده که تا کنون در مالیه نبوده ام و نسبت باین قانون هم توجه نداشته ام یعنی محل ابتلای بنده نبوده است و این هیئت دولت هم که این لایحه را پیشنهاد نکرده بود که پیشنهادهایی داشته باشد روز اول هم که پیشنهاد شده اینطور نبوده و بنابراین امروز دولت نمیتواند يك نظر جامعی در این باب اتخاذ کند بنده تصور میکنم بهتر این است برای اینکه بعضی مصالح هم فوت نشود این قانون را از دستور خارج نمایند و مخصوصاً بنده همین امروز بارتیس کل مالیه در خصوص میز صحبت میکردم و حس کردم که او هم مایل به این قانون میز نیست و شاید باو هم مراجعه شده نتوانسته است مطالعه کامل نکند در قسمت میز که آقایان همه موافق هستند و دولت هم او را لازم میدانند و تصور میکنم ما بتوانیم در ظرف فردا یا فردا يك لایحه که دولتر قادر بکند که بتواند تا يك اندازه داخل در اصلاح مالیاتها بشود حاضر بکنیم و شاید در ظرف این دو روز بتوانیم تقدیم مجلس شورای ملی بنمائیم تا انشاء الله از مجلس بگذرد

رئیس - آقای مستشار السلطنه پیشنهاد میکنند لایحه از دستور خارج شود و دولت در تحت یکی دو ماه اجازه بگیرد این قضیه را با جلب نظر رئیس کل مالیه به محل آزمایش بگذارد و نتیجه را برای دوره پنجم حاضر نماید.

رئیس - این تقاضا با تقاضای دولت موافق است یا نه ؟
آقای سلیمان میرزا (اجازه)
سلیمان میرزا - بنده با تقاضای دولت موافقم و در صورتی که دولت تقاضا میکند این پیشنهاد موضوع نخواهد داشت.

(جمعی گفتند صحیح است)
(ماده واحده پیشنهادی وزارت عدلیه بشرح ذیل قرائت شد)
مقام محترم مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه : چون ماده سی و نهم قانون استخدام حکام محاکم عدلیه و صاحب منصبان پار که فصل ششم از باب سوم قانون موقتی اصول تشکیلات عدلیه را که راجع به تعیین مجازات تقصیر است منسوخ می نماید و چون اشتباهاً اجرای مفاد ماده سی و هشتم قانون استخدام کشوری نیز که راجع به همان

قسم مجازات است در مواد حکام محاکم عدلیه و صاحب منصبان پار که مقرر نگشته است و بنابراین فعلاً برای قضات عدلیه بهیچوجه مجازات انتظامی معین نیست لذا وزارت عدلیه ماد واحده ذیل را تقدیم و از آن مقام محترم تقاضا می نماید که بعنوان ماده الحاقیه بفصل سوم قانون استخدام حکام محاکم عدلیه و صاحب منصبان پار که بقید فوریت تصویب فرمایند :

ماده واحده - مفاد ماده سی و هشتم قانون استخدام کشوری در مورد حکام محاکم عدلیه و صاحب منصبان پار که بنیز مجری خواهد بود.

معاون وزارت عدلیه - تقاضای کنم فوریت فی المجلس هم باشد که محتاج مراجعه به کمیسیون نشود.

رئیس - اول رأی می گیریم بفوریت يك شوری .
آقای اقبال السلطان (اجازه)

اقبال السلطان - بنده کاملاً اطمینان میدهم که هیچ نشنیدم آقای امیر ناصر چه خواندند و راجع بچه بود و شاید دیگران هم نشنیده باشند . در يك چنین موقعی قانون را به این فوریت گذراندن در حالتی که نمی دانیم راجع به چه چیز است و مقصود چیست گمان نمیکنم صلاح باشد . خوب آقای معاون وزارت عدلیه تقاضا بکنند که طبع و توزیع شود تا بدانیم مقصود چیست .

رئیس - سرکار اظهارات آقای امیر ناصر را که نشنیدند سهل است غرایض بنده را هم نشنیدید عرض کردم بفوریت يك شوری رأی می گیریم نه فوریت فی المجلس این قسمت را بعد ممکن بود اظهار فرمایند . رأی می گیریم بفوریت يك شوری آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند . (اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . حالا باید رأی گرفته شود بفوریت قسم دوم یعنی مذاکره در مجلس قبل از ارجاع به کمیسیون .

آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)
حاج شیخ اسدالله - بنده قبل از این رأی تقاضا دارم آن ماده که این پیشنهاد مجازات را باو محول می کند خوانده شود تا آقایان يك بصیرتی پیدا کنند بعد رأی بدهند .

وزیر مالیه - بنده خاطر محترم آقایان را تذکر میدهم که يك قانون تشکیلات عدلیه ما داریم که در دوره سابق مجلس گذشته است در آنجا من جمله از چیزهایی که مقرر شده است طریق این است که قضات و اعضای عدلیه را در مواقع لارمه تحت محاکمه و مسئولیت قرار دهند ترتیب محاکمه آنها معین شده است و قسمت مجازات هم که مقتضی است در موقعی که

تقصیر یا قصوری گرفته شود از درجات سهل و خفیف تا درجات عالی که انفصال از خدمت است به آنها داده شود اخیراً در موفیق که قانون استخدام از مجلس گذشته نسبت بکلیه مستخدمین مقرر داشته اند یعنی يك ترتیب محاکمه و مجازاتی معین نموده اند بعد از گذشتن آن قانون استخدام مقرر شده است راجع باصلاح قانون تشکیلات عدلیه هم يك تغییراتی داده شود حالا در این تغییراتی که نسبت به قانون تشکیلات سابق داده شده يك عفتی شده که مجازات برای اعضاء عدلیه و قضات معین نشده البته تصدیق می فرمایند که يك چنین ترتیبی غیر ممکن است زیرا تا مجازات معین نشود محاکمه لغو است این است که وزارت عدلیه برای سهولت امر و برای اینکه طریق دیگری غیر از آن طریق که برای مجازات سایر مستخدمین ادارات مقرر داشته اند در نظر ندارد پیشنهاد می کند همان رادار باز آنها مقرر دارند و این امر فاض نیست و همه هم سابقه دارند همان رائی که در باره سایرین داده اید در باره آنها هم میدهم . (جمعی گفتند صحیح است)

رئیس - رأی میگیریم به فوریت قسم دوم آقایانیکه فوریت قسم دوم یعنی مذاکره فی المجلس را بدون ارجاع به کمیسیون تصویب می کنند قیام فرمایند . (اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . (ماده واحده پیشنهادی وزارت عدلیه مجدداً قرائت شد)
ماده واحده - مفاد ماده ۳۸ قانون استخدام کشوری در مورد حکام محاکم عدلیه و صاحب منصبان پار که نیز مجری خواهد بود .

رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه)
سلیمان میرزا - موافقم .
رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده خواستم يك مسئله را عرض کنم اگر چه بیانات آقای وزیر مالیه بنده را قانع کرد لیکن خواستم این مسئله را عرض کنم در آن وقتی که قانون استخدام کشوری تقدیم مجلس شد در همان جا صحبت شد که آیا آن قانون شامل این است یا نیست و مفصلاً مذاکره شد که قوه قضائیه دارای يك قوانین و مزایا و خصوصیات علیحده است چنانکه در قانون اساسی هم وقتی ملاحظه فرمائید چندین ماده نسبت بقضات محاکم عدلیه نوشته شده و خیلی جامع است پس معلوم میشود که اعضای قوه قضائیه فوق مستخدمین کشوری میباشد باز در خود قانون اساسی قوای مملکت را به سه قسمت کرده است و قوه قضائیه را در مقابل قوه اجرائیه قرار داده و آنچه بنده استفاد می

کنم قانون استخدام متوجه بقوه اجرائیه میشود حالا این ماده که دولت پیشنهاد کرده که قانون استخدام شامل آنها هم بشود نافذ او میشود زیرا قوه قضائیه نباید داخل در اجرائیه بشود و این قانون استخدام کشوری اهم شده است از اجرائیه و قضائیه و این غلط است و اگر رفع این شبهه را از بنده بکنند دیگر عرضی ندارم .

(جمعی گفتند مذاکرات کفای است)
رئیس - کافی است ؟

(گفته شد بلی کافی است)
رئیس - رأی میگیریم بماده واحده آقایانیکه این ماده واحده را تصویب میکنند قیام فرمایند

(عده کثیری قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد . جلسه آتی فردا دوساعت قبل از غروب موضوع مذاکرات اولاً لایحه دولت راجع بتقاضای صد هزار تومان وجه از بابت کسر مخارج ایت تپل وزارت مالیه

(بعضی از نمایندگان - لایحه راجع مخارج انتخابات چه می شود)

رئیس - آن لایحه هنوز بکمیسیون نرفته است تا آنجا لایحه کلک رانی شط کارون ثالثاً کتکات مسیوم نار را با لایحه دولت راجع به مدارس حومه تهران

(یکی از نمایندگان - خوب است لایحه کاپوتاز هم جزو دستور شود)

رئیس - لایحه راجع بکاپوتاز باید بکمیسیون برود .

آقای معاون وزارت امور خارجه هم تقاضا کردند سه مطلب دیگر که از کمیسیون گذشته جزو دستور شود یکی راجع به علاه السلطنه دیگری راجع به حقوق هفت نفر از اعضای وزارت خارجه که مشمول قانون استخدام هستند یکی هم تعمیر سفارت اسلامبول .

(مجلس دو ساعت و ربع از شب گذشته ختم شد)
رئیس مجلس - مؤمن الملک

جلسه ۲۹۱
صورت مشروح مجلس
یوم چهارشنبه سی ام
جوزا ۱۳۰۲ مطابق
پنجم ذی قعدة
۱۳۴۱

(مجلس یکساعت قبل از غروب بریاست آقای مؤمن الملک تشکیل گردید)
(صورت جلسه یوم سه شنبه بیست و نهم جوزا را آقای منتصر الملک قرائت نمودند)
رئیس - آقای صدر الاسلام (اجازه)